

2025-04-22

Till Länsstyrelsen, Miljöprövningsdelegationen

Ang. tillstånd för Ellös avloppsreningsverk dnr 52355-2024 – yttrande från Naturskyddsföreningen på Orust,

Våra synpunkter rör sig, som vi också framfört i tidigare samrådsskeden, om utsläppspunkten för avloppsvattnet.

I mars 2020 kritiserade vi dåvarande förslag att dagens utsläppspunkt inte skulle flyttas. Vi skrev då bl.a. följande:

Den mest kritiska punkten bedömer vi dock vara det föreslagna läget av utsläppet av det renade vattnet, som föreslås bli kvar på dagens plats, ca 200 m ut i Ellösefjorden. I Samrådshandlingen refereras endast en sedimentundersökning som gjorts i Ellösefjorden. Vi menar att med enbart denna som grund dra slutsatser om avloppsvattnets hittillsvarande påverkan är alltför förenklat. Det aktuella området är utsatt för en stark vattenström, som förvisso sprider det som släpps ut, men som regelbundet byter riktning och tidvis går utåt och tidvis inåt genom Malö strömmar. Detta innebär att vid inåtgående ström så åker redan nu de kvarvarande föroreningarna in i de inre fjordsystemen och ytterligare försämrar de dåliga syrehalterna i bottenvattnet där. Dessa fjordsystem är ett riksintresse, Nordströmmarna dessutom ett Natura 2000-område, som Sverige åtagit sig att skydda. Närsalter och syreförbrukande ämnen är inte heller den enda miljöaspekten med kommunalt avloppsvatten. Det finns andra ämnen som passerar reningsverk som läkemedelsrester, hormonstörande ämnen m.m.

Det är ju således inte för inte som frågan om att förlägga utsläppspunkten längre ut i havet tas upp i Samrådsunderlaget. Vår uppfattning är att det är ett risktagande med Ellösfjordens och de närliggande vattenområdenas framtida biologiska status att bibehålla nuvarande utsläppspunkt, av de skäl som vi ovan framför. Att dra ledningen längre ut i mer fria vattenmassor är den mest hållbara lösningen och utan den slutklämmen känns hela projektet som något av en halvmesyr.

Därefter lät Orust kommun genomföra spridningsberäkningar och drog av den slutsatsen att: *"Ellös ARV har ingen påverkan på möjligheten att uppnå kvalitetsfaktorn näringsämnen eller kvalitetsfaktorn syrgasförhållanden varken för nuvarande utsläpp, eller för framtida ansökta villkor."* Man skrev också att *"resultaten bedöms vara mycket säkra"*. Inte desto mindre säger man samtidigt att *"Strömmar och spridning av vattenlösliga ämnen är komplicerade att beräkna och beror på flera faktorer som varierar med tiden, såsom vattenståndsvariationer."*

Spridningsberäkningarna har emellertid kritiserats av Anders Stigebrandt, som har haft allvarliga invändningar i en egen ingiven skrivelse. I den nu inlämnade tillståndsansökningen bemöts Stigebrandts expertutlåtande av kommunens konsult som försvarar sina beräkningar.

Vi saknar förvisso kompetens att bedöma hur träffsäkra, alternativt osäkra, som spridningsberäkningar i vatten kan vara, men iakttagelsen att det leder till olika resultat och debatt

mellan olika experter inom området, gör att försiktighetsprincipen borde gälla när man bestämmer sig för utsläppets placering.

Vi repeterar den uppfattning vi hade redan i samrådet, att med tanke på den satsning som planeras, med långa avloppsledningar tvärs över ön och tillhörande pumpkostnader, är det lite märkligt att inte använda det bästa alternativet även i slutändan av processen, dvs lägga utsläppet längre ut, där det även enligt konsultrapporten får en bättre spridning än i det nu rekommenderade.

Dessutom ifrågasätter vi argumentationen som nu framförs i ansökan att en förlängning av avloppsledningen innebär ”*stora tekniska problem (om ens möjligt att genomföra), tillkommande negativa miljöeffekter, eventuell påverkan på riksintresse och tillkommande stora kostnader*”

Att kostnaden ökar stämmer ju men övriga argument förefaller betydligt överdrivna, i ljuset av att det samtidigt planeras ledningsdragning till Ellös ARV med obehandlat avloppsvatten över både land och på havsbotten. Att pumpa ut renat avloppsvatten borde därför inte vara ett så oöverstigligt hinder som det närmast framställs i ansökan.

Bland de föreslagna villkoren saknar vi en precisering av villkoret 14 avseende kontrollprogram. Vi anser att med tanke på diskussionen om avloppsvattnets spridning behövs en riktad kartläggning av effekterna av utsläppet i recipienten i närområdet av utsläppet. Provtagningsfrekvens, undersökningsparametrar och provtagningspunkter får verksamhetsutövaren föreslå till tillsynsmyndigheten, men vi anser det är viktigt att göra provtagningar innan det nya reningsverket kommer igång, och oavsett var utsläppet kommer att ske.

För Naturskyddsföreningen på Orust.

Jonny Andersson